

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-II.431.4.3.2017.MM

Warszawa, 11 maja 2017 r.

**Pani
Bożena Ploch
Dyrektor
Domu Pomocy Społecznej
Czubin 13
05-840 Brwinów**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 i art. 128 w związku z art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543, z późn. zm.), inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 27 lutego, 2-3 marca 2017 r. kontrolę doraźną w kierowanym przez Panią Domu Pomocy Społecznej w Czubinie, gmina Brwinów.

Przedmiotem kontroli była jakość usług świadczonych przez dom pomocy społecznej, stan zatrudnienia oraz przestrzeganie praw mieszkańców w kontekście informacji zawartych w piśmie Pana Jacka Sasina, Posła na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Klub Parlamentarny Prawo i Sprawiedliwość, przesłanym do Wojewody Mazowieckiego w dniu 15 lutego 2017 r. Informacje dotyczyły nieprawidłowości w organizacji i funkcjonowaniu Domu.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Panią bez zastrzeżeń 4 kwietnia 2017 r., przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Dom Pomocy Społecznej w Czubinie jest publiczną placówką prowadzoną przez Powiat Pruszkowski, przeznaczoną dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie. Zorganizowany jest na 114 miejsc. Decyzją Wojewody Mazowieckiego Nr 10/2010 z dnia 22.03.2010 r. organ prowadzący otrzymał zezwolenie na prowadzenie Domu na czas nieokreślony. Placówka wpisana jest do Rejestru domów pomocy społecznej województwa mazowieckiego pod poz. Nr 13. Według stanu na 27 lutego 2017 r. w Domu przebywało 102 mieszkańców, w tym 67 mężczyzn i 35 kobiet.

Czterdziestu mieszkańców placówki było całkowicie ubezwłasnowolnionych, a dla 10 z nich opiekunem prawnym był pracownik Domu. Trzech mieszkańców Domu było częściowo ubezwłasnowolnionych, a kuratorami byli pracownicy Domu. W dniu kontroli w placówce było 28 osób, dla których sąd ustanowił kuratora do prowadzenia spraw finansowych, dla 18 z nich kuratorami byli pracownicy Domu. W przypadku 1 mieszkańca trwało postępowanie w sprawie zmiany kuratora do prowadzenia spraw finansowych (ze względu na nieprawidłowe wywiązywanie się z obowiązków). Spośród wszystkich mieszkańców 82 osoby miały orzeczony znaczny stopień niepełnosprawności/całkowitą niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji, 20 osób – umiarkowany stopień niepełnosprawności/całkowitą niezdolność do pracy.

Dom Pomocy Społecznej w Czubinie umożliwia przebywającym w nim mieszkańcom korzystanie ze świadczeń zdrowotnych, przysługujących na podstawie odrębnych przepisów, zgodnie z art. 58 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Podstawową opiekę zdrowotną zapewnia NZOZ Medicor w Zaborowie.

Pod względem powierzchni, liczby zamieszkujących osób oraz wyposażenia pokoje mieszkalne odpowiadały standardowi określonymu w § 6 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej. Niektórzy mieszkańcy mieli w pokojach swoje sprzęty i meble. Pokoje mieszkalne wolne były od nieprzyjemnych zapachów, utrzymana była w nich czystość i porządek. Pomieszczenia sanitarne były przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Mieszkańcy mają zapewnione 3 podstawowe posiłki dziennie wydawane w dwóch turach: śniadanie (w godz. 7.00-9.00), obiad (w godz. 12.00-14.00) i kolację (w godz. 17.30-19.00), a także drugie śniadanie (godz. 10.00) i podwieczorek (godz. 16.00), zgodnie z zaleceniem lekarza. W systemie żywienia realizowane były następujące diety: podstawowa, lekkostrawna, bogatobiałkowa, cukrzycowa, niskokaloryczna, wątrobowa i bez konserwantów.

Ostatnia kontrola stanu sanitarno-higienicznego bloku żywienia zbiorowego zamkniętego przeprowadzona przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie (NZN.9027.32.2016 KO HŻN./00244/2016) miała miejsce 31 marca 2016 r. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Warszawie podczas kontroli pobrał jadłospisy dekadowe do oceny jakości żywienia mieszkańców Domu. Według przedstawionych wyników analizy (pismo z dnia 1 czerwca 2016 r. znak NZN.9027.32.2016) sposób żywienia mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Czubinie określono jako „dobry” lub „bardzo dobry”.

W trakcie przeprowadzanej kontroli poddano weryfikacji zasady oraz sposób kwalifikacji mieszkańców do wzięcia udziału w turnusach rehabilitacyjnych. Celem turnusów jest przede wszystkim poprawa ogólnej sprawności, wyrobienie zaradności, pobudzenie i rozwijanie zainteresowań u osób niepełnosprawnych. Z uzyskanych od pracownika socjalnego informacji wynika, że w Domu organizowane są dwa rodzaje turnusów rehabilitacyjnych: rehabilitacyjne i wypoczynkowe (cztery wyjazdy w ciągu w roku). Podsumowując wszystkie zorganizowane w ubiegłym roku turnusy (1 turnus rehabilitacyjny i 3 wypoczynkowe) łącznie wzięło w nich udział 60 mieszkańców. Dwadzieścia trzy osoby skorzystało tylko z jednego turnusu (w tym 7 tylko z turnusu rehabilitacyjnego), 11 osób wzięło udział w 2 turnusach, a 6 mieszkańców uczestniczyło w trzech turnusach. Czterdziestu mieszkańców w ubiegłym roku nie skorzystało z żadnego wyjazdu z powodu wieku, sytuacji zdrowotnej, finansowej bądź z powodu braku wyrażenia woli udziału w tej formie rehabilitacyjno – wypoczynkowej.

W dniu 3 marca inspektorzy kontrolujący zapoznali się z zajęciami prowadzonymi w ramach terapii zajęciowej. Terapia zajęciowa odbywa się w kilku pracowniach terapeutycznych: ogólnorozwojowej, plastycznej, integracji społecznej, muzycznej, rekreacji i sportu, ergoterapii u rzemieślnika, w sali doświadczania świata. Celem zajęć jest usprawnianie psychiczne i fizyczne.

Dom umożliwiał mieszkankom bezpieczne przechowywanie środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych. Wykaz osób samodzielnie pobierających pieniądze z konta depozytowego (znających wartość pieniądza) każdego roku sporządza psycholog. Z informacji przekazanych przez pracownika socjalnego wynika, że w dniu kontroli 31 mieszkańców samodzielnie dysponowało swoimi pieniędzmi. Dla 28 nieubezpieczonych mieszkańców ustanowieni zostali przez sąd kuratorzy do dysponowania środkami finansowymi. Z tej grupy dla 18 mieszkańców kuratorami do dysponowania środkami finansowymi są pracownicy Domu.

W Domu Pomocy Społecznej w Czubinie według stanu na dzień 27 lutego 2017 r. na podstawie umowy o pracę zatrudnionych było 81 pracowników na 76,50 etatu. W grupie pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego według stanu na dzień 27 lutego 2017 r. zatrudnionych było łącznie 59 osób na 53,50 etatu, faktycznie bezpośrednio wspieraniem mieszkańców zajmowało się 55 pracowników (49,50 etaty). Wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego w dniu 27 lutego 2017 r. wynosił 0,49 i nie był zgodny z wskaźnikiem obowiązującym na podstawie § 6 ust. 2 pkt 3 lit. d rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. 2012, poz. 964 z późn. zm.).

W Domu prowadzona jest książka skarg i wniosków. Z okresu objętego kontrolą w książce znajdowały się wpisy dotyczące podziękowań za opiekę nad mieszkańcami Domu. Jeden wpis dotyczył braku krzesel w jednym z pomieszczeń Domu, sprawa została natychmiast załatwiona poprzez wstawienie dodatkowych krzesel we wskazanym miejscu.

Ostatnia kontrola przeprowadzona w Domu przez przedstawiciela sądu, dotycząca legalności przyjęcia i przebywania osób z zaburzeniami psychicznymi w domu pomocy społecznej, przestrzegania ich praw oraz warunków w jakich przebywają, miała miejsce 20 listopada 2015 r. W wyniku kontroli przeprowadzonej w 2015 r. sędzia Sądu Rejonowego w Pruszkowie wskazała na rozważenie zatrudnienia lekarza psychiatry chociaż na część etatu. Wskazała także na konieczność uporządkowania historii chorób mieszkańców (celem uniknięcia wypadających kartek).

Podczas kontroli w placówce w dniu 2 marca zorganizowano spotkanie z pracownikami Domu (psychologiem, pracownikiem socjalnym, kierownikiem Działu Opiekuńczo – Rehabilitacyjnego, opiekunkami) dotyczące aktualnej oceny sytuacji Domu, charakterystyki mieszkańców, sposobów radzenia sobie z trudnymi sytuacjami. Pracownicy opowiedzieli o aktualnym profilu mieszkańca (nowo przyjmowani mieszkańcy to osoby charakteryzujące się coraz większymi przejawami agresji, czasami trzeźwi alkoholicy, osoby po uzależnieniu od środków psychotropowych). W przypadku wystąpienia sytuacji konfliktowej między mieszkańcami personel będący najbliżej, reaguje natychmiast. Prowadzone są rozmowy z uczestnikami konfliktu. Rodzice mieszkańców także powiadamiani są o takich sytuacjach podczas wizyty w Domu (bardzo często pomagają rozwiązać napiętą sytuację poprzez rozmowę, próbę kontaktu z mieszkańcem niespokrewnionym). Jeśli sytuacja nadal budzi wątpliwości i niepokój personelu, zgłaszana jest do pielęgniarki, która po obserwacji mieszkańców decyduje, czy wymagane jest podanie leków uspakajających (jeśli mieszkaniec jest mocno pobudzony). W dalszym etapie sprawa omawiana jest przez zespół terapeutyczno – rehabilitacyjny.

Jeśli konflikt pomiędzy mieszkańcami nadal trwa rozważana jest zmiana pawilonu mieszkalnego. Sposób opowiadania o mieszkańcach, bezpośrednia obserwacja personelu przez inspektorów kontrolujących podczas wykonywania ich pracy pokazuje, że zatrudniony personel jest w pełni oddany swojej pracy.

Pozytywne opinie o zatrudnionym w Domu personelu, jak i jego funkcjonowaniu zespół kontrolujący usłyszał także od mamy jednego z mieszkańców Domu, która zgodziła się w dniu 2 marca na rozmowę z zespołem kontrolującym. Syn bardzo często umieszczany był w szpitalu psychiatrycznym, co w przypadku występującego u niego autyzmu niekorzystnie wpływało na jego ogólny stan zdrowia. Jakakolwiek zmiana, coś nowego, innego, obcego wywoływało u niego paniczny lęk. Po upływie okresu adaptacji w Domu Pomocy Społecznej w Czubinie, bardzo burzliwego, wymagającego dużego profesjonalizmu i umiejętności stworzenia mu właściwego środowiska przez personel, a także cierpliwości innych mieszkańców chłopiec wyciszył się. Zachowania nie wynikające z agresywnego charakteru chłopca, lecz z jego choroby: krzyk, bicie, gryzienie, kopanie, walenie głową w ścianę zdarzają się coraz rzadziej. Pani X w trakcie rozmowy wielokrotnie podkreślała profesjonalizm, chęć współpracy i specjalistyczną opiekę zapewnianą przez Dom.

Zespół kontrolujący spotkał się także w dniu 3 marca 2017 r. z przedstawicielami Rady Społecznej: Panem XXX – przewodniczącym oraz Panem XXX – członkiem Rady. Rada to przedstawiciele rodzin mieszkańców Domu. Jej przedstawiciele mają kontakt z wszystkimi rodzinami mieszkańców (udostępnione numery telefonów, ewentualnie spotkania w ustalonym wcześniej terminie). Panowie stwierdzili, że personelowi i opiece zapewnianej przez Dom nie mają nic do zarzucenia. Jako przedstawiciele tego środowiska (rodzin osób niepełnosprawnych) dostrzegają, że część rodziców przebywających tu mieszkańców potrzebuje wsparcia. Pan X podkreślił, że jeśli ktoś chciałby zrobić coś dla rodziców mieszkańców to uważa, że należy zorganizować grupę wsparcia. Pomysł ten próbował zrealizować, niestety dotychczas nie udało mu się uzyskać poparcia władz lokalnych. Jak stwierdzili w trakcie spotkania Panowie, rodzice, opiekunowie prawni mieszkających w Domu osób są coraz starsi, przez to coraz częściej roszczeniowi. Jako przedstawiciele grupy rodziców/opiekunów prawnych Panowie wiedzą, że dyrekcja Domu otrzymuje żądania, na których zrealizowanie nie ma wpływu. Wiedza obu Panów na temat tego, co dzieje się w Domu była duża. Jak sami podkreślili, bezradność personelu w niektórych sytuacjach, np. kiedy są poniżani przez mieszkańców, pod ich adresem wypowiedane są określenia, które nie powinny nigdy paść, nie wpływa na ich stosunek do mieszkańców. Zaprzeczono, że w Domu dochodzi do bicia mieszkańców. Obaj Panowie potwierdzili, że przychodzą do Domu o różnych porach, są świadkami czasami nietypowych sytuacji, ale nigdy nie zauważyli odznak agresji ze strony pracowników. Z rozmowy wynikało, że wśród personelu dobrze gdyby byli mężczyźni. Niestety niskie zarobki oraz wymagania interpersonalne niezbędne przy wykonywaniu tego zawodu (cierpliwość, oddanie, opiekuńczość) powodują brak zainteresowania tą pracą wśród mężczyzn.

Ustalono, że rodziny mieszkańców nie mają żadnego problemu z kontaktem z Domem. Panowie podkreślili, że należy przy tym pamiętać, iż pielęgniarka nie jest osobą do udzielania informacji o każdym mieszkańcu, gdyż podczas dyżuru wykonuje swoją pracę (nad 102 mieszkańcami). Z informacji uzyskanych od Kierownika Działu Opiekuńczo – Rehabilitacyjnego wiadomo, że w kwietniu 2010 roku zostały uregulowane zasady telefonicznego udzielania informacji na temat mieszkańców. Zawarte one są w aneksie Nr 2 do Regulaminu Pobytu w DPS w Czubinie. Starsi opiekunowie zespołu grup udzielają informacji z zakresu sytuacji opiekuńczej oraz ogólnie o samopoczuciu i zachowaniu mieszkańców w dni, kiedy pełnią dyżur popołudniowy, tj. opiekun zespołu I – w środę, zespołu II - w piątek w godz. 14.00-15.00. Pielęgniarki udzielają informacji o stanie psychofizycznym mieszkańca od poniedziałku do piątku w godz. 15.00-16.00.

Powodem wprowadzenia zasad była duża ilość telefonów w ciągu dnia dotycząca jednego mieszkańca, co utrudniało pracę personelu opiekuńczego i pielęgniarstwa.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia należy stwierdzić, że negatywne informacje zawarte w przesłanym piśmie nie potwierdziły się.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zwracam się do Pani Dyrektora o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:

1. Podjąć działania mające na celu zapewnienie wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego określonego typu domu dla osób przewlekle somatycznie chorych i dla osób niepełnosprawnych fizycznie w § 6 ust. 2 pkt 3 lit. b rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej.

O sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych należy w terminie 30 dni powiadomić Wojewodę Mazowieckiego za pośrednictwem Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie ul. Czerniakowska 44, 00-717 Warszawa.

Zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.), kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia do Wojewody Mazowieckiego za pośrednictwem Wydziału Polityki Społecznej.

W przypadku nieuwzględnienia przez Wojewodę Mazowieckiego zastrzeżeń należy w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, a w przypadku ich uwzględnienia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z powyższego faktu.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Marcin Wodziński

p.o. DYREKTORA

Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

1. Pan Maksym Gołoś
Starosta Pruszkowski
2. a/a